

Dalyko pavadinimas / Course title: Atminties kultūra / Culture of memory

Dalyko tipas / Type of course: Pasirenkamas doktorantūros dalykas / Optional doctoral programme course

Apimtis kreditais (ECTS) / Number of credits allocated (ECTS): 6

Dėstytojas / Name of lecturer: Giedrė Mickūnaitė

Dalyko anotacija / Course abstract:

Kurse, pasitelkus akademinę literatūrą, nagrinėjamos kultūrinės atminties teorijos, jų sąsajos su biologine atmintimi, dirbtiniu intelektu bei raiška istorijoje, mene ir kasdienybėje. Seminarų tikslas – atminties teorijas permąstyti atsižvelgiant į humanitarinio mąstymo paradigmos kaitą ir teorines žinias pritaikyti moksliniuose ir meniniuose tyrimuose.

Siekiami dalyko studijų rezultatai / At the end of the course a doctoral student is expected to be able to:		
Trečiosios studijų pakopos studijų rezultatų aprašymo dalys	VDA, LKTI ir LMTA menotyros krypties doktorantūros programos siekiami rezultatai	Dalyko rezultatai
<i>Žinios, jų taikymas:</i> Naujausios sistemingos mokslinių tyrimų arba meninės veiklos žinios, kurias geba taikyti kuriant naujas fundamentines žinias ir idėjas, sprendžiant strateginio pobūdžio veiklos uždavinius.	<ul style="list-style-type: none">• įgyja naujausių sistemingų savo srities mokslinės veiklos žinių ir patys jas kuria.• geba taikyti naujas fundamentines žinias ir idėjas, keliant ir sprendžiant savo srities strateginio pobūdžio uždavinius.	įgyja naujausių sistemingų atminties kultūros žinių ir patys jas kuria. geba taikyti atminties kultūros žinias, idėjas ir terminiją, keliant ir sprendžiant savo srities strateginio pobūdžio uždavinius.
<i>Gebėjimai vykdyti tyrimus:</i> Geba pasiūlyti, analizuoti, sintetinti, sisteminti ir kritiškai vertinti naujas ir sudėtingas idėjas, ieškant originalių mokslinių, meninės veiklos ir visuomeninės reikšmės strateginių sprendimų, sprendžiant sudėtingas mokslo, visuomenės ir kultūros plėtros, profesinės veiklos arba meninės veiklos problemas. Geba planuoti ir vykdyti fundamentinius ir taikomuosius mokslinius didelės apimties tyrimus arba kultūros ir meno projektus, kurie reikšmingai išplečia žinių ribas.	<ul style="list-style-type: none">• geba pasiūlyti, analizuoti ir kritiškai vertinti naujas idėjas, ieškant originalių mokslinės veiklos ir visuomeninės reikšmės strateginių sprendimų.• geba planuoti ir vykdyti fundamentinius ir taikomuosius mokslinius didelės apimties tyrimus arba kultūros ir meno projektus, kurie reikšmingai išplečia žinių ribas.	geba pasiūlyti, analizuoti ir kritiškai vertinti atminties kultūros sampratas ir idėjas, ieškant originalių menotyros ir meno strateginių sprendimų.
<i>Specialieji gebėjimai:</i> Geba, remiantis naujausiomis mokslinių tyrimų teikiamomis žiniomis, kurti originalias	<ul style="list-style-type: none">• turi susiformavusią pasaulėžiūrą, profesines ir bendrąsias kompetencijas, reikalingas savarankiškai	geba kurti inovatyvias atminties kultūros prieigomis grįstas mokslines ir / ar

mokslinių tyrimų, studijų, kultūrinės ir meninės veiklos, naujovių kūrimo priemonės ir instrumentus. Geba savarankiškai dirbti intelektualinį, meninį ir kūrybinį darbą.	mokslinei tiriamajai veiklai vykdyti ir naujovėms diegti. <ul style="list-style-type: none"> • geba kurti inovatyvias savo srities mokslines ir kūrybines idėjas ir priemones bei instrumentus jų raiškai. 	kūrybines idėjas ir priemones bei instrumentus jų raiškai.
<i>Socialiniai gebėjimai:</i> Geba bendrauti su kolegomis, moksline bendruomene ir visuomene, perteikiant savo veiklos srities naujoves ir tolesnės plėtros perspektyvas, plėtoti kūrybinę veiklą bei kultūrą, skatinti visuomenės raidai palankią techninę, visuomeninę ir kultūrinę pažangą.	<ul style="list-style-type: none"> • geba bendradarbiauti su mokslo ir kultūros bendruomene inicijuojant inovatyvius nacionalinės reikšmės ir tarptautinius mokslinės tiriamosios veiklos projektus. • plėtoja mokslinę tiriamąją veiklą, formuojančią visuomenei palankų kultūrinį ir socialinį kontekstą. 	Plėtoja atminties kultūros sampratomis grįstą mokslinę ar meninę tiriamąją veiklą, formuojančią visuomenei palankų kultūrinį ir socialinį kontekstą.
<i>Asmeniniai gebėjimai:</i> Geba tobulėti, projektuoti tolesnę savo ir ekspertų komandos mokymosi perspektyvą. Imasi atsakomybės kritiškai vertinti strateginius savo veiklos srities sprendimus, geba greitai reaguoti į dinamiškus visuomeninės, ekonominės, kultūrinės ir technologinės aplinkos pokyčius, atskleisti ir plėtoti kūrybinius intelektualinius asmens gebėjimus.	<ul style="list-style-type: none"> • plėtoja asmeninę saviraišką, formuoja mokymosi visą gyvenimą įgūdžius, kritinio vertinimo nuostatas. • plėtoja kūrybinius ir intelektualinius gebėjimus nuolat kintančioje profesinėje ir socialinėje aplinkoje. 	plėtoja asmeninę atminties kultūra grįstą mokslinę ar meninę saviraišką, kritinio vertinimo nuostatas.

Dalyko turinys / Course content:

Kurso prielaida – atmintis suprantama kaip vienas praeities „tvarkymo“ ir saugojimo būdų, priklausomas nuo individo, grupės ar institucijų. Asmeninė patirtis, bendruomenės gyvenimas, istorijos įvykiai ir procesai, bei (at?)kuriamoji praeitis yra esminiai individualios ir kolektyvinės tapatybės sandai. Individualioji ir kolektyvinė atmintis aptariama atsižvelgiant į istorinio ir liturginio laiko priešpriešą, kalbinio, vaizdinio, erdvinio ir kūniško posūkių įtakas humanitariniam ir meniniam mąstymui. Kiekvienoje šių diskusijų teorinės nuostatos išdėstytos mokslo publikacijose „išbandomos“ praktiškai interpretuojant doktorantų tyrimo objektus ar meno reiškinius.

Diskusijos remiasi perskaityta literatūra, o interpretacijos objektai pasirenkami atsižvelgiant į doktorantų tyrimo interesus. Siekiama, kad kurso metu parengtas rašto darbas taptų pagrindu akademinėi publikacijai ar disertacijos skyriui.

Seminarų temos:

Atminties kultūra ir kultūrinė atmintis: tyrimų paradigmos.

Atmintis ir laikas.

Atmintis ir kalba.

Atmintis ir vaizdas.

Atmintis ir erdvė.

Atmintis ir kūnas.

Atmintis ir vaizduotė.
Atminties kultūra vs užmaršties praktikos.

Studijų metodai / Teaching methods:

Seminarai, diskusijų grupės, projekto rengimas, konsultacijos.
Savarankiškas nurodytos literatūros ir meno kūrinių ir (ar) reiškinių studijavimas, pasirengimas struktūruotai diskusijai, individualių tyrimo projektų rengimas ir pristatymas, rašto darbo parengimas.

Vertinimo kriterijai ir metodai/ Criteria and methods of assessment:

Mokslinio teksto analizės gilumas ir kontekstinė interpretacija
Mokslinės diskusijos nuoseklumas
Humanitarinių ir socialinių mokslų sampratų ir terminijos perkėlimas į menotyros / meno lauką
Argumentacijos pagrįstumas
Interpretacijos kontekstualumas
Kalbos sklandumas
Rašytinio teksto akademiškumas

Atsiskaitymo formos / Forms of assessment forms:

Užduotys, atsiskaitymo formos, vertinimas / During the course students are expected to fulfill the following assignments:	
Užduotis / Assignment	Procentinė galutinio įvertinimo vertė / Percentage value of the final grade
Diskusijos seminare mokslinių straipsnių pagrindu	25%
Mokslinio arba meninio tyrimo pristatymas seminare žodžiu ir diskusija	25%
Rašto darbas (2000–3000 žodžių), parengtas pristatyto tyrimo pagrindu, bet praplėstas, atsižvelgiant į disertacijos temą, kurse nagrinėtas problemas, diskusijas, literatūrą	50%

Dėstymo kalba / Language of instruction:

Lietuvių, literatūra – lietuvių, anglų, o esant poreikiui ir galimybėms, prancūzų ir vokiečių kalbomis.

Privaloma literatūra / Reading list:

Acts of Memory: Cultural Recall in the Present, sudarė Mieke Bal, Jonathan Crewe ir Leo Spitzer. Hanover, NH: University Press of New England, 1999.
Assmann Aleida, „Transformations between History and Memory“, in: *Social Research*, 2008, t. 75, Nr. 1, *Collective Memory and Collective Identity*, p. 49–72.
Belting, Hans, *The Invisible Masterpiece*, vertė Helen Atkins. London: Reaktion Books, 2001.
Bloch Maurice, „The Past and the Present in the Present“, in: *Man*, 1977, Nr. 12, 278–292.
Casey Edward S., *Remembering: A Phenomenological Study*, Bloomington, IN: Indiana University Press, 2000.
Eco Umberto, „An Ars Oblivionalis? Forget It!“, in: *PMLA*, 1988, t. 103, Nr. 3, p. 254–261.

- Gabrielle M. Spiegel, „Memory and History: Liturgical Time and Historical Time“, *History and Theory. Studies in Philosophy of History*, 2002, Nr. 41.2, p. 149–62
- Gender and Memory*, sudarė Selma Leydesdorff, Luisa Passerini, Paul Thompson. International Yearbook of Oral History and Life Stories 4. Oxford: Oxford UP, 1996.
- Ginzburg, Carlo. *Myths, Emblems, Clues*, vertė Anne C. Tedeschi. London: Hutchinson Radius, 1990.
- How We Think They Think: Anthropological Approaches to Cognition, Memory and Literacy*, sud. Maurice E. F. Bloch, Boulder: Westview Press, 1998.
- Hoy David Couzens, *The Time of Our Lives: A Critical History of Temporality*, Cambridge, MA: MIT Press, 2009.
- Kansteiner Wulf, „Finding Meaning in Memory: A Methodological Critique of Collective Memory Studies“, in: *History and Theory*, 2002, t. 41, p. 179–197.
- Memory and Methodology*, sudarė Susannah Radstone. Oxford, New York: Berg, 2000.
- Peters John Durham, „Witnessing“, in: *Media, Culture & Society*, 2001, t. 23, p. 707–723
- White, Heyden. *Metaistorija. Istorinė vaizduotė XIX amžiaus Europoje*, vertė Halina Beresnevičiūtė–Nosálová ir Gintautė Lidžiuvienė. Vilnius: baltos lankos/ALK, 2003.

Papildoma literatūra / Additional literature:

- Anderson Benedict, *Įsivaizduojamos bendruomenės. Apmąstymai apie nacionalizmo kilmę ir plitimą*, vertė Aušra Čižikienė. Vilnius: baltos lankos/ALK, 1999.
- Assman, Aleida. *Erinnerunsräme. Formen und Wandlungen des kulturellen Gedächtnisses*. München: C.H. Beck, 1999.
- Auerbach, Erich. *Mimesis. Tikrovės vaizdavimas Vakarų pasaulio literatūroje*, vertė Antanas Gailius. Vilnius: baltos lankos/ALK, 2003.
- Baxandall, Michael. *Patterns of Intention: On the Historical Explanation of Pictures*. New Haven, London: Yale UP, 1985.
- Belting, Hans. *The Germans and Their Art: A Troublesome Relation*, vertė Scott Kleager. New Haven, London: Yale UP, 1998.
- Boer, Pim den ir Willem Frijhoff. *Lieux de mémoire et identité nationales*. Amsterdam: Amsterdam UP, 1993.
- Boym Svetlana. *The Future of Nostalgia*. New York: Basic Books, 2001.
- Building a New Heritage. Tourism, Culture and Identity in the New Europe*, sudarė G. J. Ashworth ir P. J. Larkham. London: Routledge, 1994.
- Carruthers, Mary J. *The Book of Memory: a Study of Memory in Medieval Culture*. Cambridge Studies in Medieval Literature 10. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 1990.
- Carruthers, Mary J. *The Craft of Thought: Meditation, Rhetoric, and the Making of Images, 400-1200*. New York: Cambridge University Press, 1998.
- Choay, Françoise. *The Invention of the Historic Monument*, vertė Lauren M. O’Connell. Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
- Commemoration: The Politics of National Identity*, sudarė John R. Gillis. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1994.
- Connerton Paul, „Seven Types of Forgetting“, in: *Memory Studies*, 2008, t. 1 (1), p. 59-71.
- Dib Lina, „The Forgetting Dis-ease: Making Time Matter“, in: *differnces: A Journal of Feminist Cultural Studies*, 2012, t. 23, Nr. 3, p. 42–73.
- Eco Umberto. *Tobulos kalbos paieškos Europos kultūroje*, vertė Inga Tuliševskaitė. Vilnius: ALK/baltos lankos, 2001.
- Erdelyi Matthew High, „Forgetting and Remembering in Psychology: Commentary on Paul Connerton’s ‘Seven Types of Forgetting’ (2008)“, in: *Memory Studies*, 2008, t. 1 (3), p. 273-278.
- Feindt Gregor et al., “Entangled Memory: Towards a Third Wave in Memory Studies”, in: *History and Theory*, 2014, t. 53, Nr. 3, p. 24–44.
- Geary, Patrick J. *Phantoms of Remembrance: Memory and Oblivion at the End of the First Millennium*. Princeton, N.J.: Princeton UP, 1994.

- Gedutis, A. “ ‘Kaip viskas vyko iš tikrųjų’, arba atminties konstravimo strategijos”, *Filosofija, sociologija* 2006, Nr. 1, p. 8–12.
- Grigoravičienė Erika, *Vaizdinis posūkis: vaizdai, žodžiai, kūnai, žvilgsniai*. Vilnius: LKTI, 2011.
- Halbwachs, Maurice. *Mémoires collectives*. Paris: Albin Michel, 1997.
- Hallam, Elizabeth M. ir Danny Miller. *Death, Memory and Material Culture*. Oxford: Berg, 2001.
- Haskell, Francis. *History and Its Images: Art and the Interpretation of the Past*. New Haven, London: Yale UP, 1993.
- Heritage, Tourism and Society*, sudarė D. T. Herbert. London: Mansell, 1995.
- Hodder, Ian. *Praeities skaitymas*. Vilnius: Vaga/ALK, 2000.
- Hoven Elise van den, „A future-proof past: Designing for remembering experiences“, in: *Memory Studies*, 2014, t. 7, Nr. 3, p. 370–384.
- Hutton, Patrick H. *History as an Art of Memory*. Hanover, NH: University Press of New England, 1993.
- Yates, Frances A. *The Art of Memory*. London: Pimlico, 2001.
- Le Goff, Jacques. *Histoire et Mémoire*. Paris: Gallimard, 1988.
- Les Lieux de memoire*, sud. Pierre Nora. Paris: Gallimard, 1984-1986.
- Matsuda, Matt K. *The Memory of the Modern*. New York: Oxford University Press, 1996.
- Memoria: Vergessen und Erinnern*, sudarė Anselm Haverkamp, Renate Lachmann ir Reinhart Herzog. München: Wilhelm Fink, 1993.
- Otis Laura, *Organic Memory: History and the Body in the Late Nineteenth and Early Twentieth Centuries*, Lincoln: University of Nebraska Press, 1994.
- Plate Liedeke, Anneke Smelik, *Performing Memory in Art and Popular Culture*, New York: Routledge, 2013.
- Ricoeur, Paul. *La mémoire, l'histoire, l'oubli*. Paris: Seuil, 2000.
- Samuel, Raphael. *Theatres of Memory*. T. 1, *Past and Present in Contemporary Culture*. London and New York: Verso, 1999.
- Schama, Simon. *Landscape and Memory*. London: Fontana Press, 1996.
- The Art of Forgetting*, sudarė Adrian Forty ir Susanne Kuchler. Oxford: Berg, 1999.
- The Invention of Tradition*, sudarė Eric Hobsbawn ir Terence Ranger. Cambridge: Cambridge University Press, 1993.
- Uilleam Blacker, *Memory and Theory in Eastern Europe*, Palgrave-Macmillan, 2013.
- Winter, J. M. *Sites of Memory, Sites of Mourning: the Great War in European Cultural History*. Studies in the Social and Cultural History of Modern Warfare 1. Cambridge: Cambridge UP, 1995.